

LIETUVOS ISTORIJOS INSTITUTAS

LIETUVOS  
ISTORIJOS  
METRAŠTIS

1996 metai

VILNIUS **pradai** 1997



INSTITUTE OF LITHUANIAN HISTORY

THE YEAR-BOOK  
OF LITHUANIAN  
HISTORY

1996

VILNIUS 1996

---

INSTITUT FÜR LITAUISCHE GESCHICHTE

JAHRBUCH  
FÜR LITAUISCHE  
GESCHICHTE

1996

VILNIUS 1997

UDK 947.45

Li 237

**Redakcinė komisija**

Vytautas MERKYS (pirm.), Antanas TYLA (pirm. pavaduotojas),  
Vacys MILIUS, Gediminas RUDIS, Rita STRAZDŪNAITĖ (sekretorė),  
Gintautas ZABIELA

**Redakcinės komisijos adresas:**

**Kražių 5, 2001 Vilnius**

**Išleista Lietuvos istorijos instituto užsakymu**

ISSN 0202-3342

ISBN 9986-776-74-0

© Lietuvos istorijos institutas, 1997

## ARCHYVŲ SAUGYKLOSE

### LIETUVOS DIDŽIOSIOS KUNIGAİKŠTYSTĖS ISTORIJOS ŠALTINIAI VIENOS ARCHYVUOSE

#### Archyvinių šaltinių paieškų problema

Profesionalusis istorijos mokslas Lietuvoje, Europos masteliu matuojant, yra jaunas, klostėsi vėlai, o sudėtingos politinės aplinkybės jam plėtotis nebuvo palankios. Todėl nenuostabu, kad kol kas neturime kryptingų ir sistemingų, valstybės institucijų inicijuojamų ir finansuojamų lituanistinių šaltinių paieškų organizavimo bei mokslinės visuomenės informavimo apie jų rezultatus gilių tradicijų, stokojame gausios ir svarbiausia informatyvios dalykinės archyvotyrinės ir šaltiniotyrinės literatūros. Tačiau pirmųjų Lietuvos istorikų profesionalų XX a. pirmoje pusėje pradėtas darbas — lituanistinės medžiagos paieškos Vokietijos archyvuose<sup>1</sup>, pastangos susigrąžinti iš Lietuvos į Rusiją išvežtus archyvus — pirmiausia Lietuvos Metriką<sup>2</sup> — nenutrūko ir buvo plėtojamos, kiek leido sudėtingos XX a. antros pusės, pokario laikotarpio, sąlygos.

Tie Vakaruose dirbę lietuvių istorikai, kure buvo susitelkę Romoje, didžiausią dėmesį skyrė lituanistinės medžiagos, esančios Vatikano ir Italijos archyvuose, paieškai bei jos publikavimui<sup>3</sup>. Z. Ivinskis įvairiomis progomis pri-

---

<sup>1</sup> Vienas pirmųjų tokio darbo rezultatų: Z. Ivinskis, Trumpas žvilgsnis į nespausdintą archyvų medžiagą iš Lietuvos prekybos istorijos, Z. Ivinskis, *Lietuvos prekyba su Prūsais. Pirmą dalis. Iki XVI amžiaus pradžios*, Kaunas, 1934, p. 39—46.

<sup>2</sup> Pl. žr. P. Galaunė, *Lietuvos kultūros turtų grąžinimas*, Chicago, 1982; A. Kasparavičius, Lietuvos Metrikos negrąžinimo istorija (1920—1930): Intarpai Lietuvos ir SSRS diplomatinių santykių mozaikai, *Naujasis židinys*, 1996, nr. 3, p. 114—125.

<sup>3</sup> Z. Ivinskis, Po Lietuvos praeities šaltinius besirausiant: Laiškai iš Vatikano archyvo, *Draugas*, 1949, gruodžio 30; Z. Ivinskis, Vatikano archyvuose, *Darbininkas*, 1953, nr. 4/6; Z. Ivinskis, Lietuvių kalba viešajame Lietuvos 16—17 amž. gyvenime: žiupsnelis medžiagos iš Romos archyvų, *Aidai*, 1953, nr. 8, p. 360—368; nr. 9, p. 408—417; V. Gidžiūnas, Lietuvos istorijos šaltiniai Vatikano archyve, *Lituanistikos instituto 1971 m. suvažiavimo darbai*, Chicago, 1971, p. 227—235.

mindavo buvusio Karaliaučiaus archyvo medžiagos svarbą Lietuvos istorijos tyrinėjimams<sup>4</sup>.

Sovietų Lietuvoje dirbę istorikai dėl politinių aplinkybių keletą dešimtmečių buvo priversti sutelkti dėmesį į lituanistinių šaltinių paieškas SSRS teritorijoje buvusiose archyvuose; kiek vėliau atsirado galimybės išvykti į Lenkijos, epizodiškai — į Švedijos archyvus. Padaryta buvo kur kas daugiau, negu, neretai dėl objektyvių priežasčių, pateikta informacijos specialiose mokslinėse publikacijose. Dažniausiai archyvuose rastos naujos lituanistinės medžiagos apibūdinimas tapdavo sudėtinė konkreto mokslinio tyrinėjimo dalimi, nors informacijos vertingumu ir peržengdavo vietos mokslinės problemos rėmus. Kur kas mažiau turime specialių, kitų valstybių archyvinių dokumentų saugyklose rastų lituanistinių šaltinių aptarimui skirtų publikacijų<sup>5</sup>.

Kol kas, deja, nėra publikuota apibendrinta dalykinė mokslinė informacija net apie reikšmingiausius sovietinio laikotarpio lituanistinių šaltinių paieškų rezultatus, apie Lietuvai iki šiol negražintos, Maskvoje tebesaugomos Lietuvos Metrikos bei kitų archyvinių šaltinių mikrofilmavimą, jų kopijas, esančias Lietuvos archyvuose. Naujoms į mokslą ateinančioms istorikų kartoms šios žinios vis dar perduodamos žodinės tradicijos būdu.

XX a. pabaigoje atkūrus nepriklausomą Lietuvos valstybę, atsirado naujų galimybių tęsti lituanikos paieškas, išplėsti jų teminę probleminę bei geografinę—teritorinę apimtį, pradėti skelbti jų rezultatai<sup>6</sup>. Greta to tyrinėtojai tęsia lituanistinės medžiagos paieškas įvairiuose buvusios SSRS, taip pat Lenkijos archyvuose, registruoja Lietuvos istorijos šaltinius. Tai tradicinė mūsų istoriografijai archyvytyrinio darbo forma, o jo kryptį bei pobūdį lemia pirmiausia atskirų tyrinėtojų studijų problematika.

Turime ir pirmuosius naujo tipo kryptingus perspektyvinius tokių paieškų organizavimo projektus bei pirmuosius darbo vaisius. Klaipėdos universiteto Vakarų Lietuvos ir Prūsijos istorijos tyrimų centras 1995 m. organizavo tikslinę XX a. lituanistinės archyvinės medžiagos paieškų ir registracijos ekspediciją į Vokietiją. Apie rezultatus spaudai rengiama informacinė medžiaga.

LDK istorijos tyrimų plėtojimo programa numato susieti šiuos tyrimus su Vidurio ir Vakarų Europos istorijos kontekstu; parengti ir išleisti studijas, skirtas tarptauti-

---

<sup>4</sup> Z. Ivinskis, Lietuvos tautos žygių šaltiniai: Karaliaučiaus archyvo svarba Lietuvos praeičiai, *Aidai*, 1954, nr. 7, p. 297—302; Z. Ivinskis, Lietuvos tautos žygių šaltiniai — Karaliaučiaus archyvo turtai, *Dirva*, 1954, nr. 40.

<sup>5</sup> M. Jučas, Lituanikos dokumentai Švedijoje, *Lietuvos istorijos metraštis*, 1972 m., Vilnius, 1973, p. 241—249; E. Rimša, Lietuvos miestų XV—XVIII a. heraldikos šaltiniai Lenkijos archyvuose, *Kultūros barai*, 1988, nr. 4, p. 66—68; nr. 5, p. 62—66.

<sup>6</sup> Z. Kiaupa, Lituanica — tarp Hamburgo valstybės ir universiteto bibliotekos rankraščių, *Lituanistica*, 1991, nr. 3(7), p. 116—118; A. Dubonis, Su Vatikano archyvu susipažįstant, *Lituanistica*, 1992, nr. 3(11), p. 101—103; R. Miknys, V. Pugačiauskas, Stažuotės Paryžiuje atgarsiai, *Mūsų praeitis*, 4, 1994, Vilnius, 1995, p. 193—199.

niams LDK ryšiams, dinastinei Gediminaičių—Jogailaičių politikai regione; remiantis nauja istorine medžiaga pagrįsti, kad ir po 1569 m. unijos su Lenkija LDK netapo sudėtine integruota Lenkijos valstybės dalimi, europinės politikos objektu, kad LDK visuomenės elitas, realiai valdęs valstybę, dalyvavo Europos politiniame diplomatiname gyvenime, kaip jo subjektas.

Šį darbą LDK istorijos tyrėjams tenka pradėti nuo lietuvių istoriografijoje nepanaudotų šaltinių išaiškinimo. Naujų šaltinių paieškų perspektyviniuose planuose numatoma organizuoti žvalgomasias ekspedicijas pirmiausia į tuos Europos valstybių archyvus ir bibliotekų rankraštytus, kuriuose LDK istorijos tyrinėtojai nėra bent kiek nuosekliau dirbę ir kurių medžiaga neatsispindi ar menkai atsispindi šaltinių publikacijose; rengti ir skelbti probleminę-teminę informaciją mokslinėje spaudoje.

Šie projektai negali būti įgyvendinti be rimtos valstybės ir visuomenės institucijų paramos, tik pavienių tyrinėtojų jėgomis. Atviros Lietuvos fondas tapo pirmąja visuomenine institucija, kuri ne tik suprato šių tikslinių programų svarbą, mokslinių archyvytūrinių ekspedicijų rezultatų išliekamąją vertę Lietuvos valstybei, bet ir įgallino pradėti šį darbą. Atviros Lietuvos fondo lėšos, Lietuvos istorijos instituto parama bei Vokiečių ordino archyvo Vienoje direktoriaus daktaro Bernhardo Demelio dalykinės konsultacijos ir kolegiška globa leido man 1996 m. sausio mėnesį 3 savaites dirbti Vienos archyvuose, pradėti įgyvendinti LDK istorijos tyrimų šaltinių bazės plėtojimo programą.

### **Kodėl pasirinkta Viena?**

Atsakyti padeda požiūris į XIII—XVIII a. Lietuvos valstybę ir jos istoriją. Jeigu ją suvoksime ne siaurąja, XX a. etnografinės Lietuvos teritorijoje sukurtos, tautinės valstybės prasme, o laikysime LDK Vidurio Rytų Europos regiono valstybe; vertinsime Lietuvos didžiųjų kunigaikščių nuveiktus darbus ne tik savajai tautai ir valstybei, o kalbėsime apie visą lietuviškos kilmės Gediminaičių—Jogailaičių dinastiją, valdžiusią XV—XVI a. sandūroje keletą Vidurio Europos valstybių, vedusių keliu susigiminiavusių (pvz., Kazimiero Jogailaičio žmona Elžbieta buvo imperatoriaus Albrechto Habsburgo duktė; Žygimantas Augustas buvo 2 kartus vedęs Habsburgaites — Elžbietą ir Kotryną), o politiškai konkuravusių su Habsburgais; atsiminsime, kad visos Europos politiniam gyvenimui įtakos turėjusios Šv. Romos Vokiečių nacijos imperijos imperatoriais ilgą laiką buvo renkami Habsburgai, kad jau 1385—1386 m. kunigaikštis Vilhelmas Habsburgas buvo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Jogailos konkurentu diplomatinėje kovoje dėl Jadvygos rankos ir Lenkijos karaliaus sosto, o po paskutiniojo Gediminaičių—Jogailaičių dinastijos valdovo

Žygimanto Augusto mirties 1572 m. Habsburgai būdavo tarp pretendentų į Abiejų Tautų Respublikos sostą, kad į jų politinę-diplomatinę kovą su konkurentais būdavo įtraukiami ne tik Lenkijos, bet ir LDK valdančiojo elito žmonės; kad 1772—1795 m. Austrija buvo viena iš trijų monarchijų, galutinai sužlugdžiusių Lenkijos—Lietuvos valstybę ir pasidalijusių jos žemes; o Lietuvos ir Vokiečių ordino santykių istorijoje įžvelgsime ne tik konfliktą ir karą, bet mėginsime parodyti požalginės epochos politinius-diplomatinus, kultūrinius ir kitokio pobūdžio ryšius ir su Habsburgų globotu Vokiečių ordinu, kurio centras nuo XIX a. yra Vienoje, ir po sekuliarizacijos XVI a. pradžioje sukurtą Prūsijos kunigaikštystę, Vokiečių ordino valstybės paveldėtoja, neliks abejonių, kad Austrijos archyvuose reikia ieškoti lituanistinių istorijos šaltinių.

Tai patvirtina publikuota, nors ir labai glausta, apžvalginė informacija apie Austrijos archyvų, bibliotekų, muziejų rinkinius, liudijanti, kad Lietuvos istorijos šaltinių pirmiausia reiktų ieškoti Vienoje, taip pat Grazo, Insbruko, Linzo, Salzburgo ir kitų bibliotekų rankraštynuose<sup>7</sup>. Didžiausi bei informacijos turtingiausi senosios lituanikos klodai per amžius buvo sukaupti dviejuose — Vokiečių ordino bei Habsburgų dinastijos ir Austrijos valstybės — archyvuose Vienoje.

Tačiau, kiek žinoma, iki šių dienų vienintelis Lietuvos istorikas — Antanas Vasiliauskas — XX a. ketvirtąjį dešimtmetį yra matęs bent dalį Austrijos valstybės archyvo Vienoje XV—XVI a. medžiagos. Jis rašė Vienoje doktoratą apie Vytauto laikų diplomatiką, bet rastų, chronologiškai vėlesnio laikotarpio LDK istorijos šaltinių savo darbe nepanaudojo<sup>8</sup>. Pokario metais gyvendamas JAV, istorikas pradėtų tyrinėjimų nebetęsė, nepaskelbė ir informacijos apie Vienoje rastąją lituaniką.

### **Vokiečių ordino centrinis archyvas Vienoje** (Zentralarchiv des Deutschen Ordens, Wien, Singerstrasse 7)

Pirmosios žinios apie Vokiečių ordino archyvą Vienoje siekia XIV a. vidurį. Tačiau ilgą laiką Vienoje buvo tik Ordino austriškų valdų dokumentų saugykla. Vokiečių ordino centrinis archyvas iki 1457 m. buvo kaupiamas ir saugomas Marienburge,

---

<sup>7</sup> W. Lukan, M.D. Peyfuss, *Ost- und Südosteuropa-Sammlungen in Österreich: Verzeichnis der bibliotheken, institute, archive und museen*, zweite, erweiterte Auflage, München, 1990; A. Kern, *Die Handschriften der Universitätsbibliothek Graz*, 3 Bde, Leipzig—Wien, 1942—1967; W. Neuhäuser, *Katalog der Handschriften der Universitätsbibliothek Innsbruck*, 2 Bde, Wien, 1987—1991.

<sup>8</sup> *Die Kanzlei des Grossfürsten Vitold von Litauen*, I Teil, Dissertation zur Erlangung der philosophischen Doktorwürde an der Universität in Wien eingereicht von Antanas Vasiliauskas, Wien, am 14. Mai 1935. (Rankraštis saugomas Vienos universiteto bibliotekoje.)



vėliau — Karaliaučiuje (Vokiečių ordino centrinio archyvo Vienoje fondai nedubliuoja Lietuvos istorijos tyrinėtojams gerai žinomo buvusio Karaliaučiaus archyvo medžiagos, kuri šiuo metu saugoma Berlyne<sup>9</sup>). 1525 m. panaikinus Prūsijoje egzistavusią Vokiečių ordino valstybę, Centrinis archyvas kartu su didžiojo magistro rezidencija buvo perkeltas į Mergentheimą Virtemberge. Čia XVI a. pirmoje pusėje buvo pradėtas kurti naujas Vokiečių ordino centrinis archyvas. XIX a. pradžioje Napoleonui uždraudus Vokiečių ordino veiklą Reino sąjungos žemėse, archyvas buvo pradėtas skaidyti ir dalimis perkelinėti iš Mergentheimo į kitas vietas, pirmiausia į Vieną ir Štutgartą. XIX a. viduryje archyvo turtų diduma buvo sutelkta Vienoje ir Ordino Generalinė kapitula oficialiai paskelbė, kad čia, Vienoje, steigiamas Vokiečių ordino centrinis archyvas, telkiantis įvairiose vietose išblaškytą senąją medžiagą ir kaupiantis naujus dokumentus. XIX a. antroje pusėje buvo pradėtas archyvo mokslinis fondų tvarkymas bei jų aprašymas. 1938 m. Austriją prijungus prie Vokietijos, Ordino veikla vėl buvo uždrausta, o jo Centrinis archyvas buvo įjungtas į Habsburgų dinastijos ir Austrijos valstybės archyvo Vienoje struktūrą, tačiau jo fondai į naują vietą nebuvo perkelti. 1947 m. atnaujinus Vokiečių ordino veiklą, jo Centrinis archyvas vėl tapo savarankiška įstaiga, kuri ir šiandien veikia Vienoje greta Ordino didžiojo magistro centrinės rezidencijos<sup>10</sup>.

Vokiečių ordino centrinio archyvo medžiaga šiuo metu yra suskirstyta į 2 fondus: 1) „Dokumentai ir rankraščiai“ (*Urkunden und Handschriften*); 2) „Aktai“ (*Aktenbestanden*).

LDK istorijos tyrinėtojams aktuali medžiaga yra sukaupta fondo „Aktai“ dviejuose skyriuose — „Prūsija“ (*Abteilung Preussen*) ir „Livonija“ (*Abteilung Livland*). Didžioji šios medžiagos dalis atspindi Vokiečių ordino veiklą, jo santykius su kitomis valstybėmis, diplomatines akcijas po 1525 m., t.y. po to, kai Prūsijoje susikūrė pasaul-

---

<sup>9</sup> K. Forstreuter, *Das Preussische Staatsarchiv in Königsberg, Ein geschichtlicher Rückblick mit einer Übersicht über seine Bestände*, Göttingen, 1955; H. Koeppen, *Das Archiv der Deutschen Ordens in Preussen, seine Bestände und seine wissenschaftliche Bedeutung*, *Jahrbuch der Stiftung Preussischer Kulturbesitz*, 4(1966), S. 172—187.

<sup>10</sup> M. Tumlner, *Der Deutsche Orden im Werden, Wachsen und Wirken bis 1400*, Wien, 1955; K. H. Lampe, *Die Auflösung des Deutschordenshauptarchives zu Mergentheim*, *Archivalische Zeitschrift*, Zs. 57, 1961, S. 66—130; P. K. Wieser, *Das Zentralarchiv des Deutschen Ordens in Wien, Preussenland: Mitteilungen der Historischen Kommission für ost- und westpreussische Landesforschung*, Jg. I, 1963, H. 1—2, S. 9—19; min. veik., *Archivalische Zeitschrift*, Bd. 60, 1964, S. 131—152; M. Biskup, *Centralne Archiwum Zakonu Krzyżackiego w Wiedniu*, *Przegląd Historyczny*, t. 55, zes. 1, 1964, s. 78—83; B. Demel, *Der deutsche Orden in Vergangenheit und Gegenwart und die Bedeutung seines Archivs für Geschichte von Mähren und Schlesien*, *Mährisch-Schlesische Heimat*, 16, 1971, S. 324—338; *Der Deutsche Orden im Zeitalter Napoleons*, von Dr. Friedrich Taubl, Würzburg, 1966; *Acht Jahrhunderte Deutscher Orden: Festschrift für Hochmeister P. Dr. Marian Tumlner OT zum 80. Geburtstag*, hrsg. von P. Dr. Klemens Wieser OT, Wien, 1967; *Bibliographie des Deutschen Ordens bis 1959*, hrsg. von Dr. Karl H. Lampe, Redaktion P. Dr. Klemens Wieser OT, Marburg, 1973.

lietinė valstybė, kai 1561 m. Ordinas prarado savo valdas Livonijoje, o tarp Lenkijos karalystės, LDK ir Vokiečių ordino ilgam užsimezgė sudėtingų politinių-diplomati-  
nių santykių mazgas. Lietuvos istorikai šių specifinių, Ordino diplomatinės veiklos  
šaltinių savo tyrinėjimuose, skirtuose kovai dėl Livonijos, santykiams su kunigaikščiu  
Albrechtu Hohencolernu ir jo sukurtąja pasaulietine Prūsijos kunigaikštyste, nėra  
panaudoję.

Trumpalaikės išvykos į Vieną metu neturėjau tikslo ir galimybių nuodugniai su-  
sipažinti su visa Vokiečių ordino centriniam archyve esančia lituanika, ją peržiūrė-  
ti bei anotuoti. Nebuvo ir būtinybės. Archyvistas, ilgametis Vokiečių ordino centri-  
nio archyvo tvarkytojas Klemensas Wieseris ir istorikas mediavistas Udo Arnoldas  
parengė ir 1969 m. bei 1972 m. paskelbė fondo „Aktai“ skyrių „Prūsija“ ir „Livoni-  
ja“ medžiagos trumpus regestus (santraukas)<sup>11</sup>. Ši publikacija suteikia tyrinėtojams  
nors ir labai glaustą, bet svarbiausią informaciją apie XIII—XVIII a. 4629 doku-  
mentų surašymo laiką, vietą, jų turinį. Lenkijos istorijos tyrinėtojas, puikiai išma-  
nantis santykių su Vokiečių ordinu istorijos problematiką, Marianas Biskupas yra trumpai  
aptaręs šią medžiagą bei jos problematiką<sup>12</sup>, Vokietijos istoriko požiūrį trumpai  
išdėstė Erichas Weise<sup>13</sup>. Ši informacinė medžiaga teikia galimybę kiekvienam LDK  
istorijos tyrinėtojui susidaryti vaizdą apie šių fondų medžiagos panaudojimo prasmin-  
gumą ir galimybes.

**Austrijos valstybės archyvas. Dinastijos, dvaro ir valstybės archyvas Vienoje**  
(Österreichische Staatsarchiv. Haus-, Hof- und Staatsarchiv, Wien,  
Minoritenplatz 1)

Austrijos valstybės archyvą šiandien sudaro keletas savarankiškų archyvų<sup>14</sup>, ku-  
riuos vienija Generalinė direkcija.

---

<sup>11</sup> K. Wieser, *Nordosteuropa und der Deutsche Orden: Kurzregesten, Bd. I. (bis 1561)*, Bad Godesberg, 1969; K. Wieser, *Nordosteuropa und der Deutsche Orden: Kurzregesten. Bd. II (1562—Ende 18. Jh.)*, Bonn—Godesberg, 1972 (*Quellen und studien zur Geschichte des Deutschen Ordens. Bd. 17, 27*, hrsg. von P. Dr. Klemens Wieser OT und Dr. Udo Arnold).

<sup>12</sup> M. Biskup, Centralne archiwum Zakonu Krzyżackiego w Wiedniu; M. Biskup, [rec.:] Klemens Wieser, *Nordosteuropa und der Deutsche Orden: Kurzregesten, Bd. I (bis 1561)*, Bad Godesberg, 1969, *Zapiski Historyczne*, t. 36, Toruń, 1971, zes. 2, s. 156—158; M. Biskup [rec.:] Klemens Wieser, *Nordosteuropa und der Deutsche Orden: Kurzregesten, Bd. 2 (1562 — Ende 18. Jh.)*, Bonn—Godesberg, 1972, *Zapiski Historyczne*, t. 40, Warszawa etc., 1975, zes. 2, s. 133—135.

<sup>13</sup> E. Weise, Bericht über eine Archivreise nach Wien, *Zeitschrift für Ostforschung*, T. 7/3, 1958, S. 424—430.

<sup>14</sup> *Das österreichische Staatsarchiv: Geschichte — Leistung — Aufgabe: Eine Dokumentation anlässlich der Eröffnung des Neubaus am 28. April 1989*, hrsg. vom Bundeskanzleramt und des Generaldirektion des Österreichisches Staatsarchivs, Wien, 1988.

Pažintis su vienu iš jų — Dinastijos, dvaro ir Austrijos valstybės archyvu (toliau — Habsburgų archyvas) buvo svarbiausias išvykos į Vieną tikslas. Paskelbta informacinė medžiaga<sup>15</sup> teikia galimybę susidaryti bendrą vaizdą apie šio archyvo istoriją, fondų struktūrą ir juose saugomų istorinių šaltinių pobūdį; Lietuvos istorijos tyrinėtojai gali tikėtis rasti jame XVI—XIX a., galbūt net XX a. pradžios lituanikos. Tačiau naudotis šia literatūra Lietuvoje dirbantiems istorikams nėra lengva. Lietuvos bibliotekose daugelio šių leidinių nėra. Be to, publikuoti tie Austrijos valstybės archyvo katalogai ir žinynai nesuteikia bent kiek išsamesnės informacijos apie fondus, kuriuose yra daugiausia lituanikos.

Skelbtą informaciją praplečia, papildo istorikų tyrinėjimai apie Lenkijos ir Lietuvos, taip pat viso Vidurio Europos regiono XVI—XVIII a. politinę istoriją. Jų autoriai, pvz., J. Szujkis, W. Pocięcha, O. Haleckis, J. Bidło, J. Pajewskis, K. Forstreuteris, J. Karge ir kiti, kurių pavardes randame Habsburgų archyvo skaitytojų registracijos lapuose, pradėdant XIX—XX a. sandūra, sėmėsi medžiagos iš šio archyvo fondų. Tačiau iš šių tyrinėjimų gana sudėtinga susidaryti realų vaizdą apie LDK istoriją atspindinčios medžiagos apimtį Habsburgų archyve Vienoje, jos teminių bei chronologinių pasiskirstymą. Išimtį sudaro O. Haleckio 1915 m. studija, analizuojanti Habsburgų santykius su LDK didikais Jogailaičių laikais<sup>16</sup>, kuri LDK istorijos tyrinėtojams vis dar yra aktuali ir dėl joje pateiktos, mums naujos, archyvinės medžiagos.

XX a. antroje pusėje Lenkijos istorikai Vienoje tęsė šaltinių paieškas: juos registravo bei mikrofilmavo. 1957 m. archyvotyrinės ekspedicijos dalyviai J. Woliński ir Z. Wójcik paskelbė Habsburgo archyvo įvairiuose fonduose rastų dalies XVII a. ir XVIII a.—XX a. pradžios Lenkijos istorijos šaltinių aprašą<sup>17</sup>. Šią išsamią, bet tik kai kurių Habsburgų archyvo fondų polonikos anotaciją papildė apžvalginio pobūdžio J. Chlebowczyko publikacija apie XVIII a. antros pusės — XX a. pradžios poloniką Austrijos valstybės Bendrosios administracijos archyve Vienoje<sup>18</sup>. Naujų XVI a. LDK šaltinių ieškantiems istorikams vertingas yra ir O. Haleckio straipsnis apie Austrijos—Lenkijos santykių proble-

---

<sup>15</sup> *Gesamtinventar des Wiener Haus-, Hof- und Staatsarchiv*, hrsg. von Ludwig Bittner, 5 Bde., Wien, 1936—1940; *Festschrift zur Feier des zweihundertjährigen Bestandes des Haus-, Hof- und Staatsarchivs*, 2 Bde., hrsg. von Leo Santifaller, Wien, 1949—1951; E. Weinzierl, *Das Haus-, Hof- und Staatsarchiv und Archivalienausstellungen, Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs 16* (1963), S. 250—280; *Österreichische und europäische Geschichte in Dokumenten des Haus-, Hof- und Staatsarchiv: Katalog*, Wien, 1965; R. Neck, *The Haus-, Hof- und Staatsarchiv: Its history, holdings and use, Austrian History Yearbook*, 6/7, (1970/1971), p. 3—16.

<sup>16</sup> O. Halecki, *Die Beziehungen der Habsburger zum litauischen Hochadel im Zeitalter der Jagellonen, Mitteilungen des Instituts für Österreichische Geschichtsforschung*, T. 36, S. 595—660.

<sup>17</sup> J. Woliński, Z. Wójcik, *Źródła do historii Polski w Haus-, Hof- und Staatsarchiv w Wiedniu, Archeion*, t. 28, Warszawa, 1958, s. 131—157.

<sup>18</sup> J. Chlebowczyk, *Polonica w archiwach wiedeńskich, Kwartalnik Historyczny*, r. 65, 1958, nr 1, s. 332—335.

mas Liublino unijos laikotarpiu<sup>19</sup>. 1562—1578 m. polonikos, esančios Habsburgų archyvo fonde *Polen* anotaciją paskelbė E. Dubas-Urwanowicz<sup>20</sup>. Ši publikacija labai aiškiai parodo Habsburgų archyvo svarbą LDK politinės-diplomatinės istorijos tyrinėtojams.

Turėdama šią informaciją, pradėjau pažinti su Habsburgų archyvu Vienoje.

Dinastijos, dvaro ir valstybės archyvas (*Haus-, Hof- und Staatsarchiv*), šiuo metu įsikūręs Vienos centre, šalia imperatoriaus rūmų, buvo pradėtas kaupti viduramžiais. 1749 m. reorganizavus archyvų sistemą, jis pradėjo veikti kaip Austrijos užsienio reikalų žinybai priklausanti įstaiga ir jame buvo toliau kaupiama pirmiausia politinė-diplomatinė medžiaga iki pat Habsburgų monarchijos panaikinimo 1918 m. Archyve šiandien saugoma apie 250 000 archyvinių vienetų\*. Tarp jų yra maždaug 84 000 pergamentų. Seniausias yra 816 metų Liudviko Pamaldžiojo pergamentas. Archyvo fondų struktūrą lėmė tai, kad Habsburgai tuo pat metu buvo Austrijos kunigaikščiai (nuo 1804 m. —Austrijos imperatoriai) ir Šv. Romos Vokiečių nacijos imperijos imperatoriai (iki 1806 m.). Taigi šio archyvo medžiagos tematika aprėpia didžiąją dalį Europos teritorijos ir teikia galimybes nuosekliai tirti tarptautinių santykių bei atskirų valstybių užsienio politikos ir diplomatijos istoriją nuo XV a. iki 1918 m. Dokumentinę medžiagą papildė gausūs kartografijos ir ikonografijos rinkiniai. Privatūs Habsburgų giminės dokumentai, kaip vaizdžiai rašoma informaciniame archyvo buklete, atskleidžia „istoriškai neįvertintos praeities kasdienybę bei sukrečiančią įvykių raidą“.

XVI—XIX a. lituanika kompaktiškai yra sutelkta fondų serijos VIII. *Staatenabteilungen* (Valstybių skyriai) fonduose *Polen* (Lenkija) ir *Russland* (Rusija)\*\*. Šiuos 2 fondus sudaro 800 archyvinių vienetų, vadinamųjų Kartonų (liet. k. — Aplankų. „Kartono“ terminą vartojame, nes jis žinotinas, reikalingas, užsakant medžiagą Habsburgų archyve Vienoje). Fonde *Polen* yra 328, fonde *Russland* — 472 Kartonai. Kiekviename Kartone yra 500 ir daugiau lapų. Chronologiškai visa ši, Lenkijos ir Lietuvos valstybių, Gediminaičių—Jogailaičių dinastijos istoriją, santykius su kitomis Europos valstybėmis atspindinti politinio-diplomatinio pobūdžio medžiaga aprėpia laikotarpį nuo Žygimanto Senojo valdymo laikų iki XIX a. pabaigos\*\*\*. Fon-

---

<sup>19</sup> O. Halecki, Die österreichisch-polnischen Beziehungen zur Zeit der Union von Lublin: Neue Quellen und Forschungsprobleme, *Perennitas*. P. Thomas Michels. OSB zum 70 Geburtstag, Münster, 1963, S. 322—334.

<sup>20</sup> E. Dubas-Urwanowicz, Korespondencja oficjalna i prywatna w kontaktach między Rzeczpospolitą a Cesarstwem. Polonica w Haus-, Hof- und Staatsarchiv w Wiedniu z lat 1562—1578, *Przegląd Historyczny*, t. 83, 1992, zes. 3, s. 497—510.

\* *Haus-, Hof und Staatsarchiv* struktūros apžvalga, parengtą pagal archyvo išleistą informacinį lankstinuką: žr. Priedas Nr. 1.

\*\* Fondai *Polen* ir *Russland* neturi spausdinto katalogo. Kartonuose chronologine tvarka suskirstyta medžiaga nėra aprašyta. Orientuotis, atsirinkti ir užsisakyti reikiamo laikotarpio dokumentus padeda 1951 m. archyve parengtas šių fondų aprašas (mašinėraštis): žr. Priedas Nr. 2.

\*\*\* Šios trumpalaikės žvalgybinės išvykos tikslas buvo naujų LDK istorijos šaltinių paieška. Gana gausi XIX a. lituanika, esanti Vienoje, tebelaukia Lietuvos istorikų dėmesio.

do *Polen* Kartone Nr 1. ankstyviausia, 1257 metų, data neturėtų klaidinti. Jame tėra du vėlyvi 1257 m. ir 1440 m. Lenkijos istoriją liečiančių dokumentų nuorašai. Tikroji šiame fonde sukauptos medžiagos pradžia — XVI a. trečiasis dešimtmetis. XVI—XIX a. dokumentai saugomi ir fonde *Russland*. Šio fondo medžiagos anotavimo ar aptarimo literatūroje rasti nepavyko. Atrodo, kad minėti šaltiniai istorikams tebėra *terra incognita*.

Fondų *Polen* ir *Russland* medžiaga, rašytą lotynų, vokiečių, prancūzų, lenkų, rusų, rečiau — kitomis kalbomis, galima suskirstyti į keletą pagrindinių grupių.

**Instrukcijos, nurodymai, potvarkiai.** Tai Imperijos kanceliarijoje parengti dokumentai diplomatinėms tarnyboms, pirmiausia imperatorių diplomatiniais pasiuntiniams (ambasadoriams) į Lenkiją, LDK (po 1569 m. — Abiejų Tautų Respubliką), Rusiją, Livoniją. Tarp jų yra instrukcijų, adresuotų neoficialiems informatoriams, Imperijos agentams ar šnipams.

**Pranešimai.** Jų autoriai dažniausiai yra Imperijos diplomatai, ilgesnį ar trumpesnį laiką rezidavę įvairiose Vidurio Rytų Europos regiono valstybėse, stebėję ir vertinę įvairiais laikotarpiais politinę situaciją. Greta oficialių diplomatinių pasiuntinių, įvairius pranešimus Habsburgams iš Lenkijos, LDK, Rusijos siųsdavo jų apmokami informatoriai ir agentai, dažnai vietos bajorai.

Politinei įtampai regione vienu ar kitu laikotarpiu pasiekus kritinę ribą ar karinę konfrontaciją, šis diplomatinis susirašinėjimas tarp Imperijos centro ir rezidentų virsdavo šifruotais, skaitmenimis bei ženklais primargintais puslapiiais, atskleidžiančiais XVI—XVIII a. Europos diplomatinės tarnybos ypatybes.

Be diplomatinio susirašinėjimo originalų, yra daugybė įvairiausių dokumentų nuorašų, tarp jų atspindinčių ir svarbiausius Lenkijos bei LDK vidaus gyvenimo, pvz., 1569 m. Liublino unijos, įvykius bei liudijančių, kaip atidžiai Šv. Romos Vokiečių nacijos imperijos politikai, siekę kontroliuoti Vidurio Rytų Europos regiono gyvenimą, stebėjo atskirų jo valstybių vidaus raidą.

Šie diplomatiniai Imperijos pasiuntinių pranešimai iš įvykių vietos, kaip ir jiems skirtos instrukcijos, yra informatyviausias, Lietuvos istorikų kol kas visiškaip netyrinėtas ir nepanaudotas šaltinis, labai aiškiai parodantis, kokį vaidmenį Europos politiniame gyvenime keletą šimtmečių vaidino Lietuvos valstybė, atskleidžiantis kituose šaltiniuose nerandamas XVI—XVIII a. realijas, perteiktas jas stebėjusių Europos diplomatų žodžiais. Ypatingo dėmesio verti Imperijos diplomatų pranešimai iš LDK teritorijos, pvz., ambasadoriaus Valentino Saurmano pranešimai iš Vilniaus, rašyti XVI a. septintajame dešimtmetyje, kritiniu kovos dėl Livonijos laikotarpiu, atspindintys LDK santykius su Maskva ir kitomis suinteresuotomis jėgomis bei Imperijos požiūrį į tai; taip pat imperatoriaus pasiuntinio Cyrus Abbas 1572—1573 m. pranešimai iš Vilniaus, kuriuose

aptariama pirmojo bekaralmečio situacija, LDK didikų, dalis kurių rėmė Ernesto Habsburgo kandidatūrą rinkimuose į Abiejų Tautų Respublikos sostą, pozicija, jų santykiai su Imperija ir Lenkijos didikais; promaskvietiški rinkimų planai ir kitos to meto aktualijos.

**Korespondencija.** Habsburgų archyvas mums svarbus dar ir tuo, kad jame saugomas unikalus rankraštinis Lietuvos kultūros palikimas. Tai Lietuvos valdovų, jų šeimos narių, didikų korespondencijos originalai. Nuosekliai peržiūrėjus tik nedidelę, chronologiškai iki 1575 m. pabaigos fondų *Polen* ir *Russland* medžiagos dalį bei vieną kitą XVII a. ir XVIII a. Kartoną, rasta apie 200 Lietuvos didikų kunigaikščių Žygimanto Senojo ir Žygimanto Augusto laiškų, rašytų imperatoriams, valstybių valdovams, kitiems XVI a. Europos politinio ir kultūrinio elito atstovams. Juos papildo, nors ir negausi, XVI a. LDK moteriškoji korespondencija, kurią sudaro dešimtys karalienės Bonos, Žygimanto Augusto žmonių iš Habsburgų dinastijos, Elžbietos Radvilienės laišakai, rašyti giminėms, politikams, kultūros žmonėms, bei Lietuvos didikų, daugiausia Radvilų, korespondencijos originalai. Šis Lietuvos valstybės rašytinės kultūros turtas kol kas nėra net pradėtas registruoti.

LDK didikų susirašinėjimas su imperatoriais ir Imperijos pareigūnais bei politikais liudija žmonių, XVI—XVIII a. realiai valdžiusių Lietuvos valstybę ir formavusių jos politiką, valstybinį mąstymą, politinę praktiką, ryšius su Habsburgais ir teikia medžiagos naujai, per Europos tarptautinių santykių kontekstą, pažvelgti į politinę LDK istoriją.

LDK istorijai svarbių dokumentų galima rasti ir kituose Habsburgų archyvo fonduose. Taip fondų serijos I. *Reichshofrat (XV—XIX)* (Imperijos dvaro taryba) fonde *Passbriefe* (Kelionės dokumentai) sukauptos, mūsų dienų supratimu, vizos, kurias išduodavo Imperijos kanceliarija keliaujantiems per jos žemes. Tarp tokių XVI—XVIII a. keliautojų rasime ir ne vieną studentą iš LDK, vykusį į Vakarų Europos universitetą, ar piligrimą, išsiruošusį aplankyti šventąsias vietas. Peržiūrėjusi šio fondo aprašą<sup>21</sup>, radau daugiau kaip 100 iš LDK ir Lenkijos žemių vykusių asmenų.

Varžybų dėl Abiejų Tautų Respublikos karaliaus sosto po Žygimanto Augusto mirties 1572 m. ir vėliau, XVI a. Livonijos, XVII a. karų, XVIII a. politinės karinės istorijos tyrinėtojų dėmesio vertas Mainco kunigaikščio archyvas<sup>22</sup>.

Lituanikos paieškos kituose Habsburgų archyvo fonduose taip pat gali duoti netikėtų reikšmingų rezultatų.

---

<sup>21</sup> *Reichshofrat, Gratia und Feudalia: Alphabetische Stückverzeichnisse mit Indizes*, angefertigt von Dr. Winter, 1955–1956. *Passbriefe*. S. 1—138 (mašinarštis).

<sup>22</sup> *Inventar des Aktenarchivs der Erzbischöfe und Kurfürsten von Mainz aufgrund der Verzeichnisse in den heutigen Eigentümer—Archiven*, Bd. 1, Koblenz, 1990.

## Priedas Nr 1

*ÖSTERREICHISCHES STAATSARCHIV HAUS-, HOF- UND STAATSARCHIV*  
(Austrijos valstybės archyvas. Dinastijos, dvaro ir valstybės archyvas) Medžiaga  
sugrupuota į 19 pagrindinių fondų serijų (wichtigsten Serien der 19 Bestandsgruppen)

### I. *Reichshofrat* (XV—XIX)

(Imperijos dvaro taryba. XV—XIX a.)

Verfassungsakten (Testamente, Verlassenschaftsakten)

Protokolle

1544—1806

Judicialia (Prozessakten): Alte Prager Akten; Antiqua, Antiquissima, Dene-  
gata Antiqua, Denegata recentiora, Decisa, Obere Registratur

Gratialis et Feudalia (Ärzte- und Arzneiprivilegien, Gewerbe- und Fabriks-  
privilegien, Impressoria, Passbriefe, Schutzbriefe, Reichs—lehensakten, Pri-  
mae preces)

Miscellanea (Bücherkommission im Reich, Münz-, Polizei-, Zollwesen im Reich)

### II. *Reichskanzlei* (XVI—XIX)

(Imperijos kanceliarija. XVI—XIX a.)

Akten zur Verfassungs-, Verwaltungs- und Diplomatiegeschichte des „Alten  
Reichs“, vielfach ergänzt durch die Serien des Mainzer Erzkanzlerarchivs,  
der Staatskanzlei und der Staatenabteilungen

Reichsregisterbücher

(1384) 1401—1806

Reichsakten in genere/in specie

1496—1654/1474—1806

Diplomatische Akten (Korrespondenzen, Instruktionen

1624—1786

Vorträge 1636—1805; Notenwechsel 1600—1806)

Reichstagsakten

1487—1806

Akten der Prinzipalkommission

1662—1806

Kleinere Reichsstände

1491—1813

Fridericiana

1442—1493

Maximiliana

1477—1519

Wahl- und Krönungsakten

1486—1795

Reichskammergerichtsakten

Deduktionen Geschriebene Zeitungen

1553—1783

Reichstaxamt (-bücher)

1538—1804

III. *Mainzer Erzkanzlerarchiv* (XVI—XIX)  
(Mainco erckanclerio archyvas. XVI—XIX a.)

Wahl- und Krönungsakten	1486—1792
Reichstagakten	1366—1806
Kreisakten	XVI—XIX
Reichskammergerichtsakten	1519—1813
Geistliche und Kirchensachen	1357—1807
Militaria	1560—1813
Friedensakten	1571—1803
Zollsachen	1377—1813

IV. *Österreichische Geheime Staatsregistratur*  
(Akten zur Diplomatiegeschichte XVII)  
(Slaptoji Austrijos valstybės tarnyba. Diplomatijos istorijos medžiaga. XVII a.)

V. *Staatskanzlei* (XVII—XIX)  
(Valstybės kanceliarija. XVII—XIX a.)

Indizes und Protokolle	1710—1847
Diplomatische Korrespondenz (Baden 1746—1852, Bayern 1587—1637 / 1672—1860, Braunschweig 1744—1857, Deutsche Akten 1814—1848, In- struktionen 1681/1707—1843, Konsulate 1792—1860, Preussen 1725—1848, Reich 1671—1809, Belgien 1815—1860, Brasilien 1814—1860, Griechen- land 1815—1860, Niederlande (Holland) 1793—1860)	
Vorträge	1558/1606—1868
Wissenschaft und Kunst	1720—1864
Notenwechsel	1702—1865
Kongressakten	1814—1822
Patente	XIV—XIX

VI. *Akten des Ministeriums des Äussern*  
(Užsienio reikalų ministerijos aktai)

a) Politisches Archiv (insgesamt 40 Gruppen)

PA I: Allgemeines	1848—1918
PA II: Deutscher Bund	1849—1870
PA III: Preussen	1848—1918



PA VIII: Grossbritannien	1848—1914
PA IX: Frankreich	1848—1914
PA X: Russland	1848—1918
PA XI: Italienische Staaten	1848—1918
PA XII: Türkei	1848—1918
PA XXVIII: Persien	1872—1918
PA XXIX: China	1896—1914
PA XXXIII: USA	1848—1917
PA XXXVI: Brasilien	1849—1918
PA XXXVII: Chile	1905—1918
PA XXXVIII: Konsulate	1848—1918
PA XL: Interna	1848—1918
Presseleitung (Literarisches Bureau)	1864—1918
Informationsbureau (Überwachungsaufgaben)	1791—1908
Zeitungsarchiv	1883/1908—1929

b) Administrative Registratur  
(insgesamt 107 Fächer, Sammelfaszikel und Annexe)

Fach 1: Kaiserhaus	1830—1918
Fach 4: Personalia	1830/1920
Fach 6: Missionen	1850—1918
Fach 8: Konsulate	1830—1920
Fach 15: Aus- und Einwanderungen	1861—1918
Fach 19: Eisenbahnen	1844—1918
Fach 27: Katholische Kirche in der Levante	1816—1911
Fach 34: Handel/Gewerbe (Schiffahrt)	1850—1918
Fach 34 — Sonderreihe: Handelspolitik	1866—1897
Fach 39: Sklavenhandel und Piraterie	1834—1918
Fach 46: Orden und Auszeichnungen	1848—1918
Fach 61: Bosnien und Herzegowine	1880—1918
Fach 74: Wissenschaftliche Expeditionen und Arbeiten	1903—1918
Fach 105: Kinderschutz und Jugendfürsorge	1909—1918
Fach 106: Studienreisen	1909—1918

VII. *Gesandtschafts- und Konsulatsarchive (XVII—XX)*  
(Pasiuntinybiq ir Konsulatq archyvas. XVII—XX a.)

Insgesamt 140 einzelne Archivkörper (Athen, Gesandtschaft 1834—1918; Barcelona, Konsulat 1758/1920; Belgrad, Gesandtschaft 1867/1914; Berlin,

Gesandtschaft/Botschaft 1743—1919; Bern, Gesandtschaft 1804—1919; Cetinje, Gesandtschaft 1876—1918; Frankfurt—Bundestag, Bundespräsidialgesandtschaft 1815—1866; Haag, Gesandtschaft 1814—1919; Jerusalem, Konsulat 1849—1918; Konstantinopel, Botschaft 1619/1918; Konstantinopel, Generalkonsulat s. XIX—XX; London, Gesandtschaft 1803—1920; Paris, Gesandtschaft 1792—1914; Paris, Generalkonsulat 1814—1914; Peking, Gesandtschaft 1858/1920; Rom, Agentie für geistliche Angelegenheiten 1720—1909; Rom, Quirinal, Gesandtschaft/Botschaft 1859—1921; Rom, Botschaft beim Heiligen Stuhl 1806—1919; Saloniki, Generalkonsulat 1789—1915; Sarajewo, Konsulat 1850—1880)

VIII. *Staatenabteilungen* (XVI—XIX)  
(Valstybių skyriai. XVI—XIX a.)

Deutsche Staaten (Nationalia) XVI—XVIII

Staatenabteilungen: alphabetisch nach Staaten, z. B. Amerika (USA) 1819—1859; Dänemark 1521—1860; England (Grossbritannien) 1518—1845/1860; Frankreich XVI—XIX; Italienische Staaten XVI—XIX; Moldau—Walachei 1782—1832; Ostindische Kompanie Ostende 1687/1723—1772 und [Ostindische Kompanie] Triest—Antwerpen 1661—1792; Polen 1530—1858; Russland 1481—1866; Türkei 1521—1859

IX. *Grosse Korrespondenz, Collection diplomatique und Kriegsakten* (XVI—XIX)  
(Didžioji korespondencija, diplomatinė kolekcija ir karo aktai. XVI—XIX a.)

X. *Habsburgisch—lotaringische Familienarchive, Nachlässe*  
(Habsburgų—Lotaringų šeimos archyvas, testamentai)

Familienakten	1327—1902
Familienkorrespondenzen	
Hofreisen	1766—1817
Archiv Kaiser Maximilian von Mexico	1857—1867
Selekt Kronprinz Rudolf	1864—1889
Nachlass Erzherzog Franz Ferdinand*	1878—1914

---

\* pažymėtų fondų medžiaga archyve yra deponuota. Naudotis galima tik gavus savininko leidimą.

Estensisches Familienarchiv	1459—1905
Lothringisches Hausarchiv	XIV—XVIII
Selekt Chambord	1787—1875

XI. *Kabinettsarchiv* (XVIII—XX)  
(Kabineto archyvas. XVIII—XX a.)

Alte Kabinettsakten	1723—1785
Kaiser Franz Akten	1771—1835
Vertrauliche Akten	1780—1820
Zentralinformationsprotokolle	1834—1848
Kabinettskanzlei—Akten/Vorträge	1802—1918
Österreichische Ministerratsprotokolle	1848—1867
Protokolle und Indizes der Kabinettskanzlei	1764—1847 (1866)
Nachlässe der Kabinettskanzlei (u.a. Keess, Franz Georg (1747—1799); Kempen von Fichtenstamm, Johann (1793—1863); Koblielsky, Friedrich Karl (1752—1831); Reiner, Erzherzog (1783—1853); Zinzendorf, Ludwig (1721—1780) und Karl (1739—1813)	
Staatsrat (Protokolle, Indizes und (Präsidial-) Akten (1761) 1834—1848; Patente und Zirkulare 1576—1848)	
Minister Kolowrat Akten (1826—1848)	
Staatskonferenz	1809—1848
Staatsrat (jüngerer-)	1861—1868
Reichsrat, verstärkter	1851—1868
Studienrevisionshofkommission	1795—1802

XII. *Hofarchive* (XV—XX)  
(Dvaro archyvai. XV—XX a.)

Obersthofmeisteramt	XV—XX
Zeremonialakten	XVI—XX
Hofbaudepartement	1701—1921
Gebäudeverwaltungen (Burghauptmannschaft Wien. Schlosshauptmannschaften Laxenburg—Baden, Schönbrunn)	XVIII—XX

Departement für Ordensangelegenheiten	1808—1918/1940/
Hofmusikkapelle	1757—1900
Hofwirschaftaamt	1701—1918
Oberstjägermeisteramt	XVI—XX
Hoftheater- Hofoper (Bundestheaterverwaltung)	1792—1939
Oberstkämmereramt	XVI—XX
Obersthofmarschallamt	XVI—XX
Landmarschallamt	XVII—XX
Oberstallmeisteramt	XVI—XX
Staatsnotariat, Oberster Verwalter des Hofärars	1918—1921
Hofstaatsverwaltungen	XVI—XVIII

XIII. *Ah. Privat- und Familienfonds und Kriegsgeschädigtenfonds* (XVIII—XX)  
(Asmenų bei šeimų fondai ir karo netekčių fondas. XVIII—XX a.)

Ah. Privat- und Familienfonds: Generaldirektion 1765—1918, Güterdirektion  
Wien 1763—1921; diverse Kassenfonds und Vermögensverwaltungen; Her-  
schäfts- und Güterarchive (Orth. Laxenburg, Orth. an der Donau, Schlos-  
shof, Weinzierl)  
Kriegsgeschädigtenfonds 1922—1940

XIV. *Urkundenreihen*  
(Aktų serija)

Allgemeine Urkundenreihe	816—1918
Familienurkunden	1239—1918
Niederländische Urkunden	1277—1792
Lothringische Urkunden	1170—1753
Russische Urkunden	XVI—XVII
Türkische Urkunden	1527—1841
Staatsverträge (Abschriften und Drucke)	XVI—XX
Siegelabguss- und Typarsammlungen	

XV. *Handschriftensammlung, Orientalische Handschriften der Konsularakademie*  
(Rankraščių rinkinys, Rytų rankraščiai)

XVI. und XVII. *Länderabteilungen* (XIV—XIX)  
(Žemių skyriai. XIV—XIX a.)

Aus verschiedenen Zweigen der „inneren“ Verwaltung der habsburgischen Länder erwachsene Mischprovenienzen. z.B. Niederösterreich Oberösterreich, Innerösterreich, Tirol, Vorderösterreich, Salzburg, Böhmen, Mähren, Schlesien, Ungarn, Italien—Spanischer Rat, Klosterakten, Reichstag 1848

XVIII. *Belgien — Niederländisches Departement* (XV—XVIII)  
(Belgijos — Nyderlandų skyrius. XV—XVIII a.)

Habsburgisch—spanische Niederlande (Diplomatische und Herrscherkorrespondenzen)	XV—XVII
Habsburgisch—österreichische Niederlande (Akten zu Diplomatie und Verwaltung)	XVIII
Mercy—Argenteau, Florimond, Nachlass	1753/1766—1793
Papiers du Baron Marcus de Fonseca (Deffonseca)	1712—1735
Selekt Beydals	XVIII—XIX

XIX. *Nachlässe, Herrschaftsarchive, Sonderbestände*  
(Testamentai, diduomenės archyvai, ypatingieji rinkiniai)

Insgesamt rund 210 einzelne Archivkörper, u.a.

Aehrenthal, Alois Lexa Graf, Nachlass*	
Arneth, Alfred (1819—1897), Nachlass	
Auersperg, Familien (Herrschafts-) Archiv*	
Baernreither, Joseph M. (1845—1925), Nachlass	
Berchtold, Leopold Graf (1863—1942), Nachlass	
Ebenfurth, Archiv /Moser, Garelli, Suttner/ Erdödy, Familienarchiv*	1206—1900
Gentz, Friedrich (1764—1832), Nachlass	
Grafenegg, Herrschaftsarchiv*	XIV—XX
Guntersdorf, Herrschaftsarchiv*	1480—1898
Karten- und Plansammlung	s. XVI—
Khevenhuller, Familienarchiv*	XIV—XX
Konsularakademie, Archiv der-	1839—1940

Marchet, Gustav (1846—1917), Nachlass	
Montjoye, Familienarchiv*	XIII—XX
Archiv des Ordens vom Goldenen Vlies*	XV—XX
Pálffy, Familienarchiv*	XIII—XX
Plener, Ignaz (1810—1908) und Ernst (1841—1923), Nachlass	
Prokesch—Osten, Anton Graf (1795—1876), Nachlass	
Rosenau, Schlossarchiv /Schallenberg/	XVI—XVIII
Santifaller, Leo, Nachlass*	
Walpersdorf, Herrschaftsarchiv*	XIV—XIX
Wurthle, Friedrich, Nachlass*	

## Priedas Nr 2

### *POLEN* (Lenkija)

[Kiekviena eilės pozicija žymi vieną archyvinį vienetą, vadinamąjį Kartoną (Ap-lanką), ir jame sukauptos medžiagos ribines chronologines datas]

#### I. *Alter Bestand der Reichshofkanzlei* (Polonica) (Senasis Imperijos dvaro kanceliarijos fondas)

- |                               |                   |
|-------------------------------|-------------------|
| 1. 1257—1530                  | 16. 1571          |
| 2. 1531—1534                  | 17. 1572 (I—IX)   |
| 3. 1535—1538                  | 18. 1572 (IX—XII) |
| 4. 1539—1543                  | 19. 1573 (I—III)  |
| 5. 1544—1548                  | 20. 1573 (III—VI) |
| 6. 1549—1553 (I—VI)           | 21. 1573 (VII—X)  |
| 7. 1553 (VII—XII)—1554        | 22. 1573 (XI—XII) |
| 8. 1555—1556                  | 23. 1574          |
| 9. 1557—1558, 1559 (I—III)    | 24. 1575 (I—IV)   |
| 10. 1560—1561 (I—VII)         | 25. 1575 (V—VII)  |
| 11. 1561 (VII—XII)—1562       | 26. 1575 (VIII—X) |
| 12. 1563—1566 (I—VI)          | 27. 1575 (X—XII)  |
| 13. 1566 (V—XII)—1569 (I—III) | 28. 1575 (XII)    |
| 14. 1569 (IV—XII)             | 29. 1576 (I—II)   |
| 15. 1570                      | 30. 1576 (III—IV) |

- |                      |                                 |
|----------------------|---------------------------------|
| 31. 1576 (V)         | 60. 1636—1643                   |
| 32. 1576 (VI—VIII)   | 61. 1644—1646                   |
| 33. 1576 (X—XII)     | 62. 1647—1651                   |
| 34. 1577             | 63. 1649—1652                   |
| 35. 1578—1580        | 64. 1653—1655 (I—VIII)          |
| 36. 1581—1587 (I—II) | 65. 1655 (IX—XI)                |
| 37. 1587 (III—V)     | 66. 1655 (XII), 1656 (I—IV)     |
| 38. 1587 (VI—VIII)   | 67. 1656 (V—VIII)               |
| 39. 1587 (IX—X)      | 68. 1656 (IX—XII)—1657 (I)      |
| 40. 1587 (XI—XII)    | 69. 1657 (II—VIII)              |
| 41. 1588 (I—IV)      | 70. 1657 (IX—XII)—1658 (I—III)  |
| 42. 1588 (V—VIII)    | 71. 1658 (IV—VI)                |
| 43. 1588 (X—XII)     | 72. 1658 (VII—XII)              |
| 44. 1589 (I—III)     | 73. 1659 (I—VII)                |
| 45. 1589 (III—VII)   | 74. 1659 (VII—XII)—1660 (I—II)  |
| 46. 1589 (VIII—XII)  | 75. 1660 (III—VII)              |
| 47. 1590 (I—VII)     | 76. 1660 (VIII—XII)—1665 (I—II) |
| 48. 1590 (VII—XII)   | 77. 1665 (II—XII)—1673          |
| 49. 1590, 1591       | 78. 1674—1680 (I—III)           |
| 50. 1592             | 79. 1680 (IV—XII)               |
| 51. 1593—1595        | 80. 1681                        |
| 52. 1596—1603        | 81. 1683—1690                   |
| 53. 1604—1620        | 82. 1691—1710                   |
| 54. 1621—1631        | 83. 1716—1815                   |
| 55. 1632             | 84. 1527—1699                   |
| 56. 1632—1634        | 85. 1713—1794                   |
| 57. 1635 (I—VII)     | 86. 1634—1674                   |
| 58. 1635 (VII—IX)    | 87. 1557—1848                   |
| 59. 1635 (X—XII)     | 88. sec. XVI—XVIII              |

## *POLEN*

### *II. Neuere Akten, Staatskanzlei. Hofkanzlei*

(Naujiejī aktai. Valstybės kanceliarija. Dvaro kanceliarija)

- |              |              |
|--------------|--------------|
| 1. 1700—1711 | 4. 1727—1729 |
| 2. 1716—1722 | 5. 1730—1731 |
| 3. 1723—1726 | 6. 1732      |

7. 1733 (I—V)
8. 1733 (VI—VII)
9. 1733 (VIII)
10. 1733 (IX—XII)
11. 1733
12. 1734 (I—VI)
13. 1734 (VII—XII)
14. 1735 (I—X)
15. 1735 (XI—XII)—1736 (I—VI)
16. 1736 (VII—XII)—1737
17. 1738
18. 1739—1740
19. 1741—1742
20. 1743—1744 (I—IX)
21. 1744 (X—XII)—1745
22. 1746—1748
23. 1749—1750
24. 1751—1753
25. 1754—1756
26. 1757 (I—X)
27. 1757 (XI—XII)—1758 (I—X)
28. 1758 (XI—XII)—1759 (I—VI)
29. 1759 (VII—XII)—1760 (I—VI)
30. 1760 (VII—XII)—1761 (I—IV)
31. 1761 (VII—XII)—1762 (I—VI)
32. 1762 (VIII—XII)—1763
33. 1764 (I—IV)
34. 1764 (V—XII)—1766
35. 1772—1773 (I—IV)
36. 1773 (V—VIII)
37. 1773 (IX—XII)—1774 (I—VI)
38. 1774 (VII—XII)—1775 (I—VI)
39. 1775 (VII—XII)—1776 (I—VII)
40. 1776 (VII—XII)—1777 (I—VI)
41. 1777 (VII—XII)—1778 (I—VIII)
42. 1778 (IX—XII)—1779
43. 1780
44. 1781—1782
45. 1783
46. 1784
47. 1785
48. 1786—1787 (I—VI)
49. 1787 (VII—XII)—1788 (I—X)
50. 1788 (X—XII)—1789 (I—IV)
51. 1789 (V—XII)
52. 1790
53. 1791 (I—X)
54. 1791 (XI—XII)—1792 (I—X)
55. 1792 (XI—XII)—1793 (I—VI)
56. 1793 (VII—XII)
57. 1794
58. 1796
59. Grenzen 1797, Schuldenwesen  
1797—1808
60. Schulden 1797
61. Schulden 1798
62. Beilagen 1798
63. Beilagen 1798
64. Berichte 1799—1800
65. Berichte 1801—1803
66. Weisungen 1710—1732
67. Weisungen 1733 (I—VIII)
68. Weisungen 1733 (IX—XII)
69. Weisungen 1734
70. Weisungen 1735, 1737
71. Weisungen 1738
72. Weisungen 1739, 1741 (I—IV)
73. Weisungen 1741 (V—XII)
74. Weisungen 1742—1745
75. Weisungen 1746—1752
76. Weisungen 1754—1759
77. Weisungen 1760—1764
78. Weisungen 1764, 1766, 1772, 1773
79. Weisungen 1774, 1775
80. Weisungen 1776—1778
81. Weisungen 1780—1785
82. Weisungen 1780—1791
83. Weisungen 1793—1798, 1801—  
1804



## POLEN

### III *Specialia*

1. Instruktionen 1716, 1718—1720, 1724, 1728—1730
2. Instruktionen 1734, 1738, 1740, 1742—1745, 1749—1754
3. Instruktionen 1763, 1765, 1772
4. Memoires 1750—1783  
Hofkorrespondenz 1706—1794, 1711—1794
5. Hofkorrespondenz 1711—1712, 1716—1794  
Korrespondenz Wratislav 1708—1710
6. Korrespondenz Wratislav 1711—1712, 1733
7. Korrespondenz Mercy 1762—1764  
Kaunitz 1755—1792
8. Korrespondenz Strattmann 1700—1703  
Gemischte Korrespondenz 1700—1779
9. Korrespondenz Cache 1797—1800, 1771—1773
10. Korrespondenz Cache 1771—1773, 1801—1803
11. Korrespondenz Cache 1797—1801, 1800—1804
12. Korrespondenz Mercy 1764  
Noten, Billete, Interzepte 1721—1798
13. Polen, Innere Verwaltung 1772—1803
14. Polen, Ansiedlung in Galizien und Ungarn 1782—1786
15. Polen, Privatangelegenheiten 1760—1805  
Grenzirrungen der Zipser Stadte 1749—1755
16. 1. Teilung Polens, Zipser Stadte 1756—1774
17. 1. Teilung Polens 1756—1777
18. 1. Teilung Polens 1756—1777
19. 1. Teilung Polens 1756—1777
20. 1. Teilung Polens 1772, 1773
21. 1. Teilung Polens 1774—1777
22. 3. Teilung Polens 1793—1797
23. Grenzdemarkation Westgaliziens 1795—1798
24. Grenzdemarkation Westgaliziens 1795—1798
25. Grenzdemarkation Westgalizien 1795—1798
26. Varia 1699—1767
27. Varia 1763—1800
28. Miscellanea 1621—1775

29. Wahl Kaiser Maximilians II 1561—1575
30. Wahl Kaiser Maximilians II. 1575—1576, 1579—1587 (I—VIII)
31. Wahl Maximilians 1587 (IX—XII)
32. Wahl Maximilians 1588 (VII—XII)—1607
33. Wahl Augusts des Starken 1733—1734 (I—IV)
34. Wahl Augusts des Starken 1734 (V—X)—1736
35. Mission Schaffgotsch 1667—1670
  - Korrespondenz der St. K 1763—1799
36. Korrespondenz der St. K 1795—1798
37. Korrespondenz der St. K 1799—1812
38. Galizien, Dietrichstein 1809 (V—IX)
39. Galizien, Dietrichstein 1809 (IX—XII)
40. Galizien, Dietrichstein 1809
41. Nachlass Erdödi 1577—1720 (I—X)
42. Nachlass Erdödi 1720 (XI—XII)
43. Nachlass Erdödi 1721
44. Nachlass Erdödi 1723—1724 (I—II)
45. Nachlass Alte Verzeichnisse 1724 (III—X)
46. Nachlass Goess 1 1
47. Nachlass Goess 2 1814—1827
48. Nachlass Goess 3 1821—1822
49. Nachlass Goess 4 1822
50. Nachlass Goess 5 1823—1824
51. Nachlass Goess 6 1825—1826
52. Nachlass Goess 7 1827
53. Nachlass Goess 8 1825
54. Acta rerum Polonicarum 1674—1706
55. Acta rerum Polonicarum 1674—1706
56. Polnische Negotiationen
57. Polnische Negotiationen
58. Polnische Negotiationen
59. Polnische Negotiationen
60. Polnische Negotiationen (Russland)
61. Polnische Negotiationen (Beilagen, Russland)
62. Polnische Negotiationen (Beilagen, Russland)
63. Fotokopien aus dem Archiv Radziwill vgl. AZL. 1527/1944, 836/1944, 788/1944, 510/1944.

*POLEN*

*IV. Freistadt Krakau*

1 — 89 XIX a. medžiaga

*POLEN*

*V. Herzogtum Warschau*

1 — 5 XIX a. medžiaga

*RUSSLAND*

(Rusija)

*I. Russica der Reichshofkanzlei*

(Imperijos dvaro kanceliarijos russica)

- |                              |                                    |
|------------------------------|------------------------------------|
| 1. Russica 1481—1577         | 24. Russica 1716—1717              |
| 2. Russica 1578—1588         | 25. Russica 1718                   |
| 3. Russica 1589—1595         | 26. Russica 1719—1721              |
| 4. Russica 1596—1599         | 27. Russica 1722                   |
| 5. Russica 1600—1605         | 28. Russica 1723                   |
| 6. Russica 1606—1615         | 29. Russica 1724—1725 (I—V)        |
| 7. Russica 1616—1654         | 30. Russica 1725 (VI—XII)          |
| 8. Russica 1655—1656 (I—VI)  | 31. Russica 1725—1727              |
| 9. Russica 1656 (I—VII)—1657 | 32. Russica 1728—1739              |
| 10. Russica 1658, 1659       | 33. Russica 1739—1745              |
| 11. Russica 1660—1662        | 34. Russica 1746—1748              |
| 12. Russica 1663—1674        | 35. Russica 1749—1752              |
| 13. Russica 1675—1679        | 36. Russica 1753—1757              |
| 14. Russica 1682—1686        | 37. Russica 1759—1761 (I—VI)       |
| 15. Russica 1687—1689        | 38. Russica 1761 (VII—XII)—1763    |
| 16. Russica 1690—1695        | 39. Russica 1763—1767              |
| 17. Russica 1696—1697        | 40. Russica 1768—1774              |
| 18. Russica 1698—1699        | 41. Russica 1775—1779              |
| 19. Russica 1700—1704        | 42. Russica 1780—1785              |
| 20. Russica 1705—1709        | 43. Russica 1786—1793              |
| 21. Russica 1710             | 44. Russica 1794—1805              |
| 22. Russica 1711—1712        | 45. Russica (Orig. Weisungen) 1737 |
| 23. Russica 1713—1715        | (VII—IX)                           |

## RUSSLAND

### II. Neuere Akten. Reichshofkanzlei. Hofkanzlei. Staatskanzlei

(Naujieji Aktaī. Imperijos dvaro kanceliarija. Valstybės kanceliarija)

1. Berichte 1726 (I—VI)
2. Berichte 1726 (VII—XII)
3. Berichte 1727 (I—VII)
4. Berichte 1727 (VII—XII), 1728
5. Berichte 1729—1730 (I—III)
6. Berichte 1730 (III—XII)
7. Berichte 1731
8. Berichte 1732
9. Berichte 1733
10. Berichte 1734 (I—VI)
11. Berichte 1734 (VII—XII)
12. Berichte 1735 (I—VI)
13. Berichte 1735 (VII—XII)—1736  
(I—VI)
14. Berichte 1736 (IV—VI)
15. Berichte 1737 (I—VI)
16. Berichte 1737 (VII—XII)
17. Berichte 1738 (I—VI)
18. Berichte 1738 (VII—XII)
19. Berichte 1739 (I—VI)
20. Berichte 1739 (VII—XII)
21. Berichte 1740
22. Berichte 1741 (I—VII)
23. Berichte 1741 (VIII—XII)—1742  
(I—VI)
24. Berichte 1742 (VII—XII)—1743  
(I—VII)
25. Berichte 1743 (VIII—XII)—1744
26. Berichte 1745
27. Berichte 1746
28. Berichte 1747 (I—VI)
29. Berichte 1747 (VII—XII)
30. Berichte 1748 (I—VI)
31. Berichte 1748 (VII—XII)
32. Berichte 1749 (I—IX)
33. Berichte 1749 (X—XII)—1750  
(I—X)
34. Berichte 1750 (XI—XII)—1751
35. Berichte 1752—1753 (I—VII)
36. Berichte 1753 (VIII—XII)—1755  
(I—II)
37. Berichte 1755 (I—IV)—1756 (I—  
VI)
38. Berichte 1756 (VII—XII)
39. Berichte 1757
40. Berichte 1758 (I—IX)
41. Berichte 1758 (X—XII)—1759  
(I—VIII)
42. Berichte 1759 (IX—XII)—1760  
(I—VI)
43. Berichte 1760 (VII—XII)—1761  
(I—III)
44. Berichte 1761 (IV—IX)
45. Berichte 1761 (X—XII)—1762  
(I—III)
46. Berichte 1762 (IV—XII)
47. Berichte 1763, 1764
48. Berichte 1765—1767
49. Berichte 1768—1770
50. Berichte 1771—1772 (I—VI)
51. Berichte 1772 (I—VII)—1773  
(I—VI)
52. Berichte 1773 (I—VII)—1774
53. Berichte 1775—1777
54. Berichte 1778—1779
55. Berichte 1780
56. Berichte 1781 (I—VI)
57. Berichte 1781 (VII—XII)
58. Berichte 1782 (I—VI)
59. Berichte 1782 (VII—XII)
60. Berichte 1783 (I—VII)

61. Berichte 1783 (VIII—XII)—1784 (I—III)
62. Berichte 1784 (IV—XII)—1785 (I—III)
63. Berichte 1785 (IV—XII)
64. Berichte 1786—1787 (I—VI)
65. Berichte 1787 (VII—XII)
66. Berichte 1788 (I—VI)
67. Berichte 1788 (VII—XII)
68. Berichte 1788 (X—XII)—1789 (I)
69. Berichte 1789 (II—V)
70. Berichte 1789 (VI—IX)
71. Berichte 1789 (X—XII)—1790 (I—II)
72. Berichte 1790 (III—VII)
73. Berichte 1790 (VIII—XII)
74. Berichte 1791 (VI—VII)
75. Berichte 1791 (VII—XII)
76. Berichte 1792 (I—VII)
77. Berichte (VIII—XII)—1793 (I—III)
78. Berichte 1793 (IV—XII)
79. Berichte 1794 (I—VII)
80. Berichte 1794 (VIII—XII)
81. Berichte 1795 (I—VIII)
82. Berichte 1795 (IX—XII)—1796 (I—III)
- 83.—111. Berichte 1796—1806
112. Weisungen 1726
113. Weisungen 1727
114. Weisungen 1728
115. Weisungen 1729
116. Weisungen 1730 (I—IX)
117. Weisungen 1730 (X—XII)—1731 (I—II)
118. Weisungen 1731 (III—XII)—1732 (I—V)
119. Weisungen 1732 (VI—XII)—1733 (I—III)
120. Weisungen 1733 (IV—VI)
121. Weisungen 1733 (VI—VIII)
122. Weisungen 1733 (IX—XII)
123. Weisungen 1734 (I—VI)
124. Weisungen 1734 (VII—XII)
125. Weisungen 1734 (X—XII)
126. Weisungen 1735 (I—II)
127. Weisungen 1735 (III—V)
128. Weisungen 1735 (VI—VIII)
129. Weisungen 1735 (IX—XII)
130. Weisungen 1736 (I—III)
131. Weisungen 1736 (IV—VII)
132. Weisungen 1736 (VIII—XII)
133. Weisungen 1737 (I—V)
134. Weisungen 1737 (X—XII)
135. Weisungen 1738 (I—IV)
136. Weisungen 1738 (V—VIII)
137. Weisungen 1738 (IX—XI)
138. Weisungen 1738 (XII)—1739 (I—II)
139. Weisungen 1739 (III—VI)
140. Weisungen 1739 (VII—IX)
141. Weisungen 1739 (X—XII)—1740 (I—VI)
142. Weisungen 1740 (VII—XII)
143. Weisungen 1741 (I—III)
144. Weisungen 1741 (IV—V)
145. Weisungen 1741 (VI—XII)
146. Weisungen 1742 (II—XII)
147. Weisungen 1743—1744 (I—VI)
148. Weisungen 1744 (I—III)—1745 (I—II)
149. Weisungen 1745 (III—XII)—1746 (I—V)
150. Weisungen 1746 (VI—XII)—1747 (I—III)
151. Weisungen 1747 (IV—VIII)
152. Weisungen 1747 (IX—XII)—1748 (I—V)
153. Weisungen 1748 (VI—XII)
154. Weisungen 1749 (I—VII)
155. Weisungen 1749 (VIII—XII)—1750 (I—III)

156. Weisungen 1750 (IV—XII)—  
1751 (I—IV)
157. Weisungen 1751 (V—VII)
158. Weisungen 1751 (XI—XII)
159. Weisungen 1752 (I—VI)
160. Weisungen 1752 (VII—XII)
161. Weisungen 1753
162. Weisungen 1754—1755
163. Weisungen 1756
164. Weisungen 1757—1758 (I—III)
165. Weisungen 1758 (I—XII)—1759  
(I—VIII)
166. Weisungen 1759 (IX) —1760
167. Weisungen 1761
168. Weisungen 1762—1763
169. Weisungen 1764—1772 (I—VII)
170. Weisungen 1772 (VIII—XII)—  
1775
171. Weisungen 1776—1780
172. Weisungen 1781—1782
173. Weisungen 1783—1784
174. Weisungen 1785—1787
175. Weisungen 1788—1789
176. Weisungen 1790—1791
177. Weisungen 1792—1793
178. Weisungen 1794
179. Weisungen 1795
180. — 205. Weisungen 1796—1806
206. Instruktionen 1721—1755
207. Instruktionen 1761—1786
208. Instruktionen 1798—1806
209. Instruktionen 1738—1805
210. Hofkorrespondenz 1728—1785
211. Hofkorrespondenz 1786—1806
212. Hofkorrespondenz 1707—1806
213. Korrespondenz Biron, Löwen-  
wolde, München, Mercy, d'Argenteau, Ro-  
manow, Suworow, Markoff, Württem-  
berg, Condé, Nicolai, Josef II, Cobenzl  
1781—1805, 1780—1790
214. Korrespondenz Josef II — Co-  
benzl 1781—1787
215. Korrespondenz Cobenzl 1780—  
1801
216. Korrespondenz Cobenzl 1780—  
1794
217. Korrespondenz 1786—1806
218. Wratislav — Prinz Eugen 1728—  
1730
219. Wratislav — Prinz Eugen 1731—  
1736
220. Botschaft Petersburg — Bot-  
schaft Berlin 1801—1806  
Botschaft Petersburg — Botschaft  
London 1801—1803  
Botschaft Petersburg mit kaiserlichen  
Hofstellen 1728—1733
221. Ibidem 1734—1806
222. Konsulate 1786—1806
223. Colloredo 1801—1806
224. Noten der russischen Gesand-  
tschaft 1723—1779
225. Noten der russischen Gesand-  
tschaft 1780—1801
226. Noten der russischen Gesand-  
tschaft 1802—1806
227. Noten der Ges Petersburg an das  
russische Aussenministerium Mission  
Winzingerode 1750—1806, 1805
228. Notifikationen an Russland  
1741—1805  
von Russland 1707—1799
229. Kommunikate der russischen  
Botschaft 1721—1782
230. Kommunikate der russischen  
Botschaft 1783—1788
231. Kommunikate der russischen  
Botschaft 1789—1791
232. Kommunikate der russischen  
Botschaft 1791—1806

233. Kommunikate der ST K 1749—  
1803  
Billete 1744—1782  
234. Billete 1783—1806  
235. Varia 1705—1740  
236. Varia 1741—1798  
237. Varia 1799—1806  
238. Mission Stutterheim 1804—1805

239. Handel mit Schlesien 1718—1737  
240. Russisch—türkischer Krieg  
1770—1776  
Österreichischer Krieg mit Frankreich  
1805  
241. Protokolle der Ges 1726—1732  
242. Protokolle der Ges 1732—1738

## RUSSLAND

### III. Neuere Akten. Staatskanzlei (Naujieji aktai. Valstybės kanceliarija)

- |  |   |
|--|---|
| 1. — 31. Berichte 1807—1821              | 55. Varia a, b, c, 1822                               |
| 32. — 45. Weisungen 1806—1821            | 56. Berichte 1822 (I—VI)                              |
| 46. — 47. Hofkorrespondenz 1807—<br>1843 | 57. — 59. Berichte 1822—1823                          |
| 48. Noten 1807—1821                      | 60. Weisungen 1823                                    |
| 49.—53. Varia 1807—1829                  | 61. — 136.: Berichte, Varia, Weisun-<br>gen 1823—1848 |
| 54. Weisungen 1822                       |   |

### IV. Politisch-administrative Collectanea (Politinė-administracinė kolekcija)

1. — 9. Promemoria der russischen Ges 1807—1813, 1814—1816, bis 1829.  
10.—12. Handelsvertrag 1814—1830  
13.—14. Truppenverpflegung 1800—1814  
15. Grenzenverhandlungen 1784—1820  
16. — 17. Grenzenverhandlungen 1809—1830  
18. Collectanea 1776—1830  
19. Polnischer Aufstand 1830—1835

### V. Administrative Akten 1830—1866 (Administracijos aktai. 1830—1866)

1. — 29. Berichte, Weisungen, Noten  
30. sujets mixtes 1775—1860

Jūratė Kiaupienė